

Rätt till lika vård

Att få vara delaktig i valet av hjälpmedel

Begränsningar i valet av hjälpmedel blir större och större. Allt fler kateteranvändare upplever att de inte får den tappningskateter som de tycker fungerar bäst och som för dem innebär det säkraste alternativet.

En starkt bidragande orsak är att landstingen vill spara pengar. Krav på lågt pris för en tappningskateter blir många gånger avgörande vid upphandling och produkten och dess kvalitet blir underordnad. Sparkraven innebär också att landstingen inte kan satsa på nya och innovativa produkter som ofta är bättre men dyrare alternativ.

Men sparar man egentligen några pengar i verkligheten?

Delaktighet i valet av hjälpmedel är viktigt för att den enskilde personen ska uppleva välbefinnande¹.

Om en person mår bättre och lättare uppnår sina behandlingsmål som följd av att han eller hon får möjlighet att påverka sin situation, kan det vara en stor vinst både för den enskilde individen och samhället i stort.

Och när användaren har en positiv inställning till den tappningskateter som han eller hon använder, ökar sannolikheten för regelbunden kateterisering och korrekt användning.

Vilka rättigheter har du som användare?

Idag är det avgörande vilket landsting du bor i om du kan få den produkt du vill ha eller inte. Men detta går inte hand i hand med vad lagen säger.

Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

I lagens 2§ står det att "målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet".

Vården och behandlingen ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Den ska vara av god kvalitet med en god hygienisk standard och bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet.

Det står också i 3a§, första meningen att "när det finns flera behandlingsalternativ som står i överensstämmelse med

vetenskap och beprövad erfarenhet ska landstinget ge patienten möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar".

Tillhandahållande av hjälpmedel ska planeras i samverkan med den enskilde. Kostnaderna för behandlingen ska framstå som befogade.

Patientsäkerhetslagen (2010:659)

Denna lag behandlar bland annat bestämmelser om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område i fråga om skyldigheter för hälso- och sjukvårdspersonal. I lagens 6kap 1§ står det att vården så långt som möjligt ska utformas och genomföras i samråd med patienten och att patienten ska visas omtanke och respekt.

Även denna lag slår enligt 6kap 7§ fast att "när det finns flera behandlingsalternativ som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet ska den som har ansvaret för hälso- och sjukvården av en patient medverka till att patienten ges möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar".

Vikten av livskvalitet

Det finns ett samband mellan delaktighet i valet av hjälpmedel och livskvalitet. När användaren får påverka valet av hjälpmedel ökar både livskvaliteten och användbarheten av hjälpmedlet².

Att vara delaktig

Du som användare har rätt att vara delaktig och att ställa krav. Se till att du får reda på vilka olika tappningskatetrar som finns tillgängliga i ditt landsting och på den svenska marknaden och försäkra dig om produkternas kvalitet. Om du inte är nöjd med det du fått se till så att du får testa en annan produkt.

Det är din situation som skall underlättas med det hjälpmedel du behöver.

Coloplast AB

Kundservice 0300-332 56, se@coloplast.com

1. Hjälpmedelsinstitutet (2010) Större inflytande och delaktighet – Slutrapport från försöksverksamheten Fritt val av hjälpmedel (referenslitteratur i rapporten: Christiansen, C.H., & Baum, C.M. (2005) Occupational therapy: performance, participation, and well-being, J: Slack Kielhofner, G.(2002). Model of human occupation: Theory and application (3rd ed), Baltimore, MD: Lippincott Williams & Wilkins Law, M. (2002) Participation in the occupations of everyday life. American Journal of Occupational Therapy, 56(6), 640-649).

2. Hjälpmedelsinstitutet (2010) Större inflytande och delaktighet – Slutrapport från försöksverksamheten Fritt val av hjälpmedel.. SP2318. 2012-05